

นายใน กับปัญหา “ความจริงในเรื่องเล่า” และ “ร่างทรงของอดีต”

นาวัน วรณเวช

อ.ม. (ภาษาบาลีและสันสกฤต) อาจารย์,
ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail: navybluet@gmail.com

247

ชานันท์ ยอดหงษ์. (2556). “นายใน” สมัย
รัชกาลที่ 6. กรุงเทพฯ: มติชน, 150 หน้า.

ยุคปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่า
เป็นยุคที่ “ของเก่าๆ” ย้อนกลับมา
อีกครั้ง ดังที่จะเห็นได้จากของที่ได้
ชื่อว่า “โบราณ”ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็น
ไอศกรีมโบราณ ก๋วยเตี๋ยวย้อนยุค
กาแฟโบราณ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะ
สะท้อนให้เห็นถึงอาการโหยหาอดีต
หรือไม่ก็คงไม่สำคัญเท่ากับว่าความ
“โบราณ” เหล่านี้เป็นอยู่อย่างใดใน
วัฒนธรรมของเรา หลายครั้งเราก็
คงรู้สึกได้ว่าความโบราณเหล่านั้น
เป็นสิ่งประกอบสร้างขึ้นใหม่
ของที่รู้กันว่าโบราณต่างๆ นั้นจึงมี
ความใหม่อยู่ในตัว น่าสังเกตว่าคน

ปีที่ 19
ฉบับที่ 2
เม.ย.
-
มิ.ย.
2556

เรามักไม่ตั้งข้อสังเกตกับความโบราณที่ถูกประกอบสร้าง เพราะเราอาจคิดว่าเรารู้สิ่งเหล่านั้นอยู่แล้ว (ก็ความโบราณเป็นของเรา เกิดขึ้นในวัฒนธรรมของเรา แล้วเราจะตั้งคำถามไปเพื่ออะไร) จะว่าเป็นเหล่าเก่าในขวดใหม่ก็คงไม่ได้ เพราะหากจะกล่าวเช่นนั้นได้ก็หมายความว่าเราต้องรู้ว่าเหล่านั้นเป็นของเก่าจริง ๆ และขวดก็ใหม่จริง ๆ แต่สภาพของโบราณที่กล่าวมามีได้เป็นเช่นนั้น เราจึงอยู่ในสภาพของวัฒนธรรมที่มีการเสพของเก่าแบบใหม่ที่ไม่ได้ใหม่และเก่านั่นเอง

พระราชนิพนธ์ทางเพศของรัชกาลที่ 6 ก็เป็นตำนานที่เล่ากันมานาน นับว่าไม่ใช่เรื่องใหม่ ในขณะที่เดียวกันเรื่องเหล่านี้ก็ไม่ได้สะท้อนว่าเก่าจริง ๆ เรารู้ว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องเก่า แต่ก็ไม่มีใครกล้าที่จะยืนยันได้ว่าเกิดขึ้นจริงอย่างไรก็ตาม คนไทยบางคนก็เลือกที่จะเชื่อว่าเรื่องต่างๆ นั้นเป็นความจริง เพราะมีหลักฐานต่างๆ ยืนยัน ไม่ว่าจะเป็นคดีหาสน์พระราชทาน บุคคลที่กล่าวถึงก็มีตัวตนจริง อีกทั้งเอกสารต่างๆ มากมายที่สื่อถึงเรื่องนี้ได้ทั้งสิ้น สิ่งที่ต้องระวังคือเพียงแค่สิ่งเหล่านั้นมีอยู่จริงอาจจะไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันได้ว่าความจริงเป็นอย่างไร เพราะไม่มีใครเกิดทันทั้งนั้น ถึงแม้จะมีผู้เกิดทันมายืนยัน แต่ก็ต้องไม่ลืมว่าบรรดาเรื่องเหล่านั้นมักมี “การเมืองของเรื่องเล่า” แฝงฝังอยู่ไม่มากนักน้อย

“นายในสมัยรัชกาลที่ 6” โดยชานันท์ ยอดหงษ์เป็นหนังสือเล่มแรกที่กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้อย่างเป็นทางการที่สุด ตั้งแต่ยังมีได้วางแผงก็ก่อให้เกิดกระแสต่างๆ มากมาย มีคนจำนวนไม่น้อยเฝ้ารอหนังสือเล่มนี้อย่างใจจดใจจ่อ

“นายในฯ” ตีพิมพ์เมื่อเดือนมีนาคม เปิดตัวครั้งแรกในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 29 มี.ค.-8 เม.ย. 2556 จึงนับว่า “นายในฯ” เป็นหนังสือ “ใหม่ถอดด้าม” อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามความใหม่หรือเก่าของหนังสือก็คงไม่น่าสนใจเท่ากับว่าหนังสือเล่มนี้ก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในระดับหนึ่งดังที่จะเห็นได้จากเฟสบุ๊คซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารที่แพร่หลายในปัจจุบัน เช่น ในเพจของ Nume Marut ผู้เป็น Senior Writer ของนิตยสาร Attitude และเพจ “นายใน แฟนคลับ” เป็นต้น ทั้งนี้

ก็อาจสืบเนื่องมาจากข้อเท็จจริงสองประการเป็นอย่างน้อย ประการแรกก็คือ เหตุการณ์บ้านเมืองในสังคมไทยที่เป็นประเด็นสืบเนื่องมานานและน่าจะ สืบต่อไปอีกนานนั้นคนไทยย่อมรู้กันดีว่าหมายถึงเรื่องสถานะและความ สำคัญของ “เจ้า” ซึ่งสัมพันธ์กับการเมืองและความเชื่อในระดับปัจเจกบุคคล อย่างเลี่ยงไม่ได้ และอีกประการหนึ่งก็คือเมื่อพลิกหนังสือดูเนื้อหาคร่าวๆ ก็จะเห็นว่าทั้งเนื้อหาและลีลาการใช้สำนวนภาษาบางตอนของผู้เขียนนั้น ก่อนข้าง “ฉูดฉาด กำกวม” เป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากคำนำเสนอของ ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของคุณชนันท์ เองและสำนักพิมพ์ได้ยกมาเป็นคำโปรยที่ปกหลังด้วยว่า “...คนอ่านที่สนใจ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และความสัมพันธ์ของชนชั้นนำ น่าจะสนุกสนาน ตื่นตาตื่นใจกับรายละเอียดหลายประการที่ ‘นายใน’ นำเสนอ...” กล่าวอย่าง ตรงไปตรงมาก็คือ กลุ่มคนที่ชอบนิทานเจ้านาย (ไม่ว่าจะออกตัวว่ารักหรือไม่รักก็ตาม) ก็น่าจะอยากอ่านหนังสือเล่มนี้

ยิ่งไปกว่านั้น สังคมไทยปัจจุบันยังมีกลุ่มผู้หญิงวัยรุ่นที่รู้จักกันว่า “สาววาย” ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือมีรสนิยมชอบดูผู้ชายแสดงความน่ารักต่อกัน เนื้อหาบางส่วนในหนังสือเล่มนี้ก็อาจเข้าข่ายที่สาววายนิยมด้วย ปัจจัยที่ กล่าวมานี้จึงสร้างความสนใจที่มีต่อหนังสือเล่มนี้ได้เป็นอย่างดีแม้ผู้อ่านจะยัง มิได้อ่านทั้งเล่มก็ตาม

หนังสือเล่มนี้ปรับจากวิทยานิพนธ์ สิ่งที่คุณอ่านบางคนหวังจะได้ อาจ ไม่ใช่ประเด็นที่สดใหม่ แต่น่าจะเป็นเรื่องของความเป็นวิชาการของตัว หนังสือที่ถึงแม้จะปรับเป็นหนังสือที่คนทั่วไปอ่านได้ก็ตาม ในขณะเดียวกัน “นายในฯ” ก็นำเสนอให้เห็นความท้าทายของตัวผู้เขียนเอง เพราะเรื่องที่ “รู้ๆ กันอยู่แล้ว” นั้นเมื่อทำให้เป็นวิชาการก็หมายความว่าอย่างน้อยผู้เขียน ก็ย่อมต้องเชื่อว่าข้อเท็จจริงที่ได้ประมวลมานั้นเข้าใกล้ความจริงบางประการ

เมื่อเปิดหน้าคำนำของผู้เขียนเองนั้นก็จะพบว่า ผู้เขียนได้ลงท้ายคำนำ ด้วยการออกตัวอย่างมากซึ่งแสดงให้เห็นการถ่อมตัวและใจกว้างอย่างยิ่ง แต่ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือหนังสือเล่มนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญของ

ตัวผู้เขียนเอง ทั้งการกล่าวถึงบุคคลต่างๆ ในหนังสือเล่มนี้ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่มีตัวตนจริงๆ ในประวัติศาสตร์ และการใช้เอกสารต่างๆ ผู้อ่านหลายคนก็คงต้องยอมรับความวิริยะอุตสาหะของผู้เขียน ดังจะเห็นได้จากการใช้เอกสารหลายเล่มที่เข้าข่าย “ล่อแหลม” หรือบางเล่มก็เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นหนังสือต้องห้าม (แต่ครั้งหนึ่งเราคนไทยก็เคยหาตัวหนีได้) เช่น หนังสือ The King Never Smiles หรือหนังสือที่กล่าวถึงรัชกาลที่ 6 โดยตรงก็คือ Absolute Dreams: Thai Government under Rama VI เอกสารเหล่านี้เป็นงานวิจัยของนักวิชาการตะวันตกที่เขียนเกี่ยวกับไทยศึกษาและมีเนื้อหาที่คนไทยหลายคนอาจไม่ยอมรับ

นอกจากนี้ผู้เขียนยังค้นคว้าเอกสารทางประวัติศาสตร์อีกหลายเล่ม ทั้งเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ เช่น หนังสืออนุสรณ์งานศพของขุนนางสมัยรัชกาลที่ 6 พระราชหัตถเลขาหลายฉบับที่ยังมีได้ตีพิมพ์ หนังสือพิมพ์ดุสิตสมิต ฯลฯ อาจเป็นเพราะว่าผู้เขียนตั้งใจศึกษาเฉพาะรัชกาลที่ 6 ซึ่งนับว่าไม่ได้ไกลจากปัจจุบันนัก หลักฐานต่างๆ จึงยังพอมีให้ศึกษาค้นคว้าได้ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า “นายในฯ” มีความเป็นวิชาการแบบวิทยานิพนธ์อยู่มาก แม้จะปรับเป็นหนังสือให้คนอ่านทั่วไปอ่านได้แล้วก็ตาม

กล่าวอีกอย่างก็คือ หนังสือเล่มนี้แสดงให้เห็นสถานะที่ทับซ้อนกันอยู่ระหว่างงานค้นคว้าทางวิชาการกับหนังสือที่ผู้อ่านทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ แต่นั่นยังมีใช้ปัญหา สิ่งที่น่าจะเป็นปัญหา (ชวนคิด) มากกว่านั้นก็คือความหือหาวของหนังสือเล่มนี้ เพียงพิจารณาดูปกและสันปกก็เห็นได้ว่าหนังสือเล่มนี้ต้องการจะบอกอะไร เพราะสีที่เลือกใช้เป็นสีม่วงซึ่งเป็นสีของกลุ่มชายรักชาย ผู้วิจารณ์ไม่ทราบได้ว่าการเลือกสีเป็นความต้องการของผู้เขียนเองหรือเป็นเรื่องของกระบวนการทำหนังสือของสำนักพิมพ์ แต่ไม่ว่าสาเหตุมาจากอะไร สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือผู้อ่านก็อดไม่ได้ที่จะตัดสินหนังสือแบบค่อนข้าง “ฟันธง” ตั้งแต่แรกเห็น อีกทั้งคำโปรยหน้าปกที่อยู่ข้างใต้ตราสำนักพิมพ์ ศิลปวัฒนธรรม ที่กล่าวว่า “...เมื่อราชสำนักฝ่ายในไม่ต้องการสตรี จึงไม่มี “นางใน” แล้วใครแทน?” ผู้ที่ได้เห็นก็อดไม่ได้ที่จะเดินเตาะแตะไปกับคำโปรยนี้

แม้จะฟังดู “ดีซลุม” ก็ตาม เราก็ไม่ควรลืมหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า รัชกาลที่ 6 ไม่ได้ทรงรับมีนางใน แม้จะทรงมีไม่มาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าใครจะมาแทนใครได้ เพราะสุดท้ายพระองค์ก็มี อยากรู้ก็ตามการมี หรือไม่มีก็ไม่ได้หมายความว่าคำตอบคำถามได้ว่ารัชกาลที่ 6 ทรงเป็นชายรักชายแบบที่เราเข้าใจกันอยู่ทุกวันนี้

การเขียนบางครั้งจึงทำให้เห็นว่าผู้เขียนกล่าวเกินตัวบทหรือหลักฐานที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ของผู้ชาย และดูเหมือนว่าผู้เขียนเองก็คงจะรู้สึกเช่นกันว่าหลักฐานที่มีอยู่นั้นไม่ชัดเจนมากพอที่จะทำให้วินิจฉัยได้ว่า “ซุมชนชาย” นั้นเป็นเช่นเดียวกับ “ซุมชนชายรักชาย” อย่างที่เราเข้าใจกัน ดังที่ผู้เขียนกล่าวเองว่า “...การอยู่ร่วมกันเป็นเวลานานของสมาชิกสังคมชายล้วนย่อมทำให้เกิดความรักความผูกพันความปรารถนาซึ่งกันและกัน โดยไม่จำเป็นว่าสมาชิกจะเป็นชายรักเพศเดียวกัน เพียงแต่ไม่ถูกเปิดเผย” (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 249) จึงปรากฏอยู่หลายครั้งว่า ผู้เขียนต้องใช้หลักฐานอื่นๆ มาช่วยเสริมให้ข้อคิดเห็นของตนมีน้ำหนักมากขึ้น เช่น หลักฐานเรื่องการเล่นเพื่อนของนางในจนถูกจับได้และลงอาญา (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 194) แต่หลักฐานของนายในไม่ปรากฏ แม้ว่าเราจะมองได้ว่าการเล่นเพื่อนระหว่างผู้ชายน่าจะเกิดขึ้นได้ก็ตาม

การนำหลักฐานหรือข้อมูลต่างๆ มาเทียบกันนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาต่องานเขียนเอง ข้อมูลที่คิดว่ามีปัญหาก็คือการนำข้อมูลของตะวันตกมาเทียบ ผู้อ่านบางคนอ่านทั้งเล่มแล้วอาจเข้าใจได้ว่าเหมือนกันหรือสามารถเทียบกันได้ซึ่งในหลายกรณีจะเห็นว่าไม่อาจทำเช่นนั้นได้ เช่น เรื่องชนชั้นกลาง ผู้เขียนอ้างเอกสารของนักวิชาการตะวันตกว่า “...สังคมชายล้วนของพระองค์ถูกเพิ่มความเข้มข้นของความผูกพันด้วยกิจกรรมของเสือป่าและลูกเสือ...ที่ไม่เพียงสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความรักในหมู่คณะพวกพ้องด้วยกันเองผ่านการกินนอน เฆยญอปลรรคและผจญภัยร่วมกัน แต่ยังสร้างรากฐานความมั่นคงให้การปกครองในระบอบเผด็จการภายในรัฐด้วยการดึงผู้ชายออกจากสถาบันครอบครัวที่นอกจากเป็นพื้นที่ของผู้หญิง ยังเป็น

สถาบันสำคัญที่ชนชั้นกลางกระฎุมพีรักและยึดถือซึ่งเป็นการต่อต้านชนชั้นกลางอย่างหนึ่ง...” คำถามมีอยู่ว่า ผู้ชายที่ได้มาเป็นเสื่อป่าและลูกเสื่อในสังคมไทยนั้นมีมาจากชนชั้นกลางมากเท่าไร กรณี “นายเพิ่ม” ที่ผู้เขียนยกไว้เองนั้นน่าจะทำให้เห็นได้ว่าเรื่องชนชั้นกลางนั้นมีมิติ เพราะตามประวัติที่ผู้เขียนคัดมาไว้ในบทที่ 4 นั้นแสดงให้เห็นว่า นายเพิ่มมาจากชนบท เป็นแค่เพียงครูในมณฑลปราจีนบุรี แต่ได้โอกาสแสดงตัวในการซ้อมรบเสื่อป่าครั้งหนึ่งจนเป็นที่พอพระราชหฤทัย นายเพิ่มจึงไม่อาจจะใช้ชนชั้นกลาง แต่ถ้านายเพิ่มเป็นชนชั้นกลางจริง ก็น่าสนใจที่จะกล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า ชนชั้นกลางที่ว่านั้นยังรักและยึดถือสถาบันครอบครัวตามทฤษฎีที่กล่าวไว้หรือไม่ หากว่านายเพิ่มมาเป็นเสื่อป่าโดยสมัครใจแล้วจะถือว่าการเป็นเสื่อป่าเป็นการ “ต่อต้าน” ชนชั้นกลางหรือไม่ หมายความว่ารัชกาลที่ 6 ทรงต่อต้านชนชั้นกลางโดยใช้วิธีที่ทำให้ชนชั้นกลางไม่รู้สึกรึ? ฯลฯ

ดูเหมือนว่าสิ่งที่ผู้เขียนสนใจเป็นพิเศษกลับเป็นเรื่องราวประเภท Homo-erotic มากกว่าประเด็นอื่นๆ ตั้งแต่บทที่ 3 ถึงบทที่ 6 จะพบว่า มีเนื้อหาที่สอดแทรกเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยของเรื่องประเภทนี้อยู่ตลอด ปัญหา มีอยู่ว่าเรื่องราวประเภทนี้เป็นสิ่งที่ต้องเขียนด้วยความระมัดระวัง เพราะเป็นเรื่องเล่าทั้งนั้น เราจะเหมารวมว่าเรื่องเล่าทุกเรื่องจะบอกความจริงทั้งหมด คงเป็นไปได้ยาก สิ่งที่พบคือผู้เขียนมักเขียนเข้าทำนอง “ตีความเกินตัวบท” หรือ “ลากเข้าความ” อยู่หลายครั้ง เช่น ที่ว่านักเรียนที่ได้อ่านหนังสือทวีปัญญานั้นมีแนวโน้มจะแต่งงานช้า (ซานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 211) บางครั้งก็จะเห็นว่าสำนวนภาษาของผู้เขียนเองก็สับสนวุ่นวายจนทำให้ผู้อ่านบางคนคิดไปไกล ตัวอย่างเช่น ความบางตอนที่ว่า “...จากการศึกษาของ E. Anthony Rotundo ความสัมพันธ์สนิทสนมระหว่างนักเรียนมักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ร่วมกันหรืออย่างน้อยที่สุดการสำเร็จความใคร่ให้กัน เช่น ในห้องน้ำ ห้องอาบน้ำเตียงนอน หรือในตอนกลางคืนที่นักเรียนหลับกันหมดแล้ว ซึ่งการอาบน้ำในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ‘ห้องน้ำมิดชิดใหญ่พอที่จะอาบน้ำพร้อมๆ กันได้สัก 50 คน เพราะมีถึงน้ำก่อด้วยซีเมนต์สูงแค่หน้าอกใส่น้ำเต็ม ทุกคน

แก้ผ้าใช้ขันตักอาบน้ำ... เสร็จแล้วเข้าห้องแต่งตัว' ทำให้นักเรียนเลียงไม่ได้เลยที่จะได้เห็นหรือสัมผัสเนื้อตัวร่างกายระหว่างกัน" (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 208-209)

คำถามคือ การสัมผัสเนื้อตัวร่างกายนั้นเป็นสิ่งที่เลียงไม่ได้เลยหรือไม่? หรือถ้าหากเลียงไม่ได้แล้วจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์หรือ "อย่างน้อยที่สุด" คือการสำเร็จความใคร่ให้กันอย่างที่ยกมานั้นหรือไม่? ถ้าเป็นเพียงการสัมผัสเนื้อตัวร่างกายโดยมิได้นำไปสู่อะไรเลย จะเรียกว่าเป็น "อย่างน้อยที่น้อยกว่าน้อยที่สุด" หรือไม่ คนที่เคยอยู่โรงเรียนกินนอนชายล้วนหรือโรงเรียนชายล้วนที่ไม่ได้อยู่กินนอนนั้นน่าจะตอบได้ว่าอารมณ์ทางเพศอาจมิได้เกิดขึ้นอย่างง่ายดายเช่นนั้นเสมอไป

น่าสนใจว่า ผู้เขียนมักเน้นย้ำเรื่องการสัมผัสทางกายไว้หลายครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทที่ 6 เช่น "...เป็นไปไม่ได้เลยที่เด็กหนุ่มจะไม่เห็นและสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวกันเองผ่านการถวายนาน... ไม่เพียงแต่การมองเห็น การสัมผัสจับต้องเรือนร่างกันและกันยังเป็นเรื่องที่ยอมรับกันได้ในชุมชนชายล้วนอย่างพระราชสำนักฝ่ายในชายของพระองค์" (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 179) "...เมื่อมีการช้อมรบเสื่อป่าอย่างจริงจังในที่มืด ยิ่งทำให้เด็กหนุ่มมีโอกาสปลุกปล้ำฟัดเหวี่ยง กอดกวดสัมผัสร่างกายกันมากขึ้น" (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 200) สิ่งเหล่านี้ไม่มีหลักฐานยืนยันแต่อย่างใด เป็นแต่การคาดคะเนของผู้เขียนทั้งสิ้น แม้ว่าอาจจะเกิดขึ้นได้จริง แต่ก็น่าสงสัยว่าการกล่าวถึงความเป็นไปได้ไว้หลายครั้งกลับแสดงให้เห็น "พิรุณ" หรือความไม่มั่นใจในตัวข้อมูลของผู้เขียนเองหรือไม่ ผู้เขียนจึงต้องกล่าวไว้หลายรอบราวกับว่าผู้เขียนเห็นว่าการสัมผัสทางกายนั้นเป็นเรื่องสำคัญและนำไปสู่ความรู้สึกและการกระทำอื่นๆ ต่อไปได้อย่างแน่นอน

ประเด็นที่ผู้วิจารณ์คิดว่าสำคัญที่สุดและอาจทำให้เกิดอคติอย่างเลียงไม่ได้ก็คือเรื่องที่รัชกาลที่ 6 ไม่โปรดผู้หญิงและตรัสบริภาษผู้หญิงไว้มากมายเมื่ออ่านหนังสือนี้ทั้งเล่มแล้วผู้อ่านบางคนอาจจะนึกไปถึงว่ารัชกาลที่ 6 ไม่เคยมองผู้หญิงในแง่ดีเลยหรือไม่ อันที่จริงวรรณคดีพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

หลายเรื่องไม่เพียงแค่ “นิยามความเป็นหญิงเพื่อสร้างความแตกต่างจากผู้ชาย” (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 213) เท่านั้น แต่ทรงบอกด้วยว่าผู้หญิงที่ดีควรเป็นเช่นไร เช่น บทละครเรื่องสวาทิตรีที่แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงที่ดีนั้นต้องซื่อสัตย์ต่อสามีและต้องฉลาดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วย หรือความคิดว่าผู้หญิงไทยสมัยใหม่ควรเป็นอย่างไรก็เห็นได้จากบทบาทของนางมัทนาที่กล้าแสดงออกเรื่องความรักในบทละครเรื่องมัทนะพาธา แต่ผู้เขียนกลับจำกัดตนเองไว้อยู่กับข้อมูลบางประเภทหรือเลือกนำเสนอแต่ข้อมูลบางด้านเท่านั้น ภาพของรัชกาลที่ 6 จึงมีลักษณะไม่รอบด้านไปอย่างน่าเสียดาย

เสือป่าเป็นเพศภาวะประการหนึ่งที่สำคัญของนายใน ประเด็นที่ว่าเสือป่าเป็นเพียงละครก็น่าสนใจ ผู้เขียนได้กล่าวไว้ว่า “...เมื่อเปรียบเทียบกับการออกรบทำสงครามจริงจึงเหมือนทหารที่ออกไปร่วมสงครามโลกครั้งแรก ค.ศ. 1914-1918 การซ้อมรบเสือป่าเป็นเพียงการแสดงละครทหารออกรบเท่านั้น เสือป่ากับละครจึงแยกจากกันไม่ออก” (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 200) คำถามก็คือ ถ้าหากเสือป่ามีสถานะเป็นเพียงละครจริงๆ เสือป่าที่ตระหนักถึงสถานะของละครในการซ้อมรบเสือป่ามีบ้างหรือไม่ หากจะอนุมานตามที่คุณเขียนได้กล่าวไว้ก็คือ ถ้าเสือป่าเป็นเพียงละครก็ย่อมหมายความว่าไม่ใช่เรื่องจริงหรือเหตุการณ์จริง กระนั้นแล้วความผูกพันเสนหาทางกายหรือเพศรสจะเกิดขึ้นได้อย่างไรในเมื่อไม่ใช่สงครามจริงๆ หรือผู้เขียนเห็นว่าเพราะความเป็นละครของเสือป่านั้นเองที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งระหว่างชายกับชายได้ ผู้วิจารณ์สารภาพว่าอยากเห็นผู้เขียนได้สืบประเด็นนี้ให้พิสดารต่อไปอีก หนังสือจะมีมิติและลุ่มลึกมากขึ้นทีเดียว

นิยามของนายในก็เป็นประเด็นสำคัญ เสือป่าทุกคนจะนับว่าเป็นนายในด้วยหรือไม่ หรือนายในจะหมายถึงเพียงผู้ชายที่ทำหน้าที่เป็นมหาตมะเท่านั้น แม้ว่าผู้เขียนจะมีได้นิยามคำว่า “นายใน” อย่างเป็นทางการจะลักษณะแต่ก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้เขียนคิดค่านายในมาล้อหรือเทียบกับนางในผู้อ่านจึงอดนึกถึงนางในไม่ได้ นายในบางคนที่ผู้เขียนยกเรื่องราวขึ้นมาประกอบนั้นทำให้ผู้วิจารณ์อดสงสัยไม่ได้ว่าจะนับว่านายในด้วยหรือไม่

เพราะหลักฐานเท่าที่มีไม่ชัดเจนขนาดนั้น เช่นในบทที่ 2 ว่าด้วยนายในคนโปรดของรัชกาลที่ 6 พระยาศรีสุริยราชบาลเมืองจะนับเข้าพวกกับนายในอีกสามคนคือเจ้าพระยารามราฆพ พระยาอนิรุทธเทวา และพระยานรราชมานิตได้หรือไม่ เมื่อกลับไปดูวิทยานิพนธ์แล้วก็จะเห็นว่าในวิทยานิพนธ์ไม่มีพระยาศรีสุริยราชบาลเมือง การเพิ่มเข้ามาจึงอาจเกิดจากการค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้เขียนเอง หรือกรณีของนายเพิ่มที่เสียป่านั้นจะนับว่าเป็นนายในหรือไม่ กล่าวอย่างง่ายก็คือ “ใน” คืออะไร แค่นั้นถึงจะเรียกว่า “ใน”

แม้ผู้เขียนจะออกตัวไว้ในคำนำว่า “เป็นเพียงผู้นำความรู้ ความคิด สติปัญญา ประสบการณ์ของคนอื่นมาอธิบายอีกทีเท่านั้น” (ชานันท์ ยอดหงษ์, 2556, 29) ในวิทยานิพนธ์ผู้เขียนก็ออกตัวไว้ในกิตติกรรมประกาศเช่นกันว่าเป็นเพียง “ร่างทรง” เท่านั้น การนิยามสถานะของตนเองของผู้เขียนก็น่าสนใจ ปกติแล้วร่างทรงจะไม่คิดเอง แต่จะมีหน้าที่เป็นผู้นำสารของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในอีกมิติหนึ่งมาบอกเรา เท่ากับว่าร่างทรงเป็นผู้มีสถานะพิเศษเพราะอยู่ระหว่างโลกสองใบ หน้าที่ร่างทรงของผู้เขียนไม่ใช่โลกสองใบแบบที่เราเห็นในปัจจุบัน แต่เป็นโลกอดีตกับปัจจุบันในสังคมไทยเอง บ่อยครั้งเราดองสังขารร่างทรงไม่ได้ ไม่ใช่ร่างทรงนั้นไม่น่าเชื่อถือ แต่เราไม่รู้ว่ามีโลกอีกใบที่ร่างทรงเป็นผู้นำสารออกมานั้นจะเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ อย่างไรก็ตามผู้อ่านทุกคนก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าเมื่อเราไปหาร่างทรง สิ่งที่ได้กลับมาคือความสุข ไม่ว่าจะจริงหรือไม่จริงก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

- ชานันท์ ยอดหงษ์. (2555). “นายใน”: ชีวิตทางสังคมชายล้วนและเพศภาวะในพระราชสำนักพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชานันท์ ยอดหงษ์. (2556). “นายใน” สมัยรัชกาลที่ 6. กรุงเทพฯ: มติชน.

